

การถอดบทเรียน

เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ (สรร.)

ชื่อหน่วยงาน สหกรณ์การเกษตรกุดชุม จำกัด

ประวัติ สหกรณ์การเกษตรกุดชุม จำกัด จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๑๑ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๑๙ เลขทะเบียน กสก.๔๒/๒๕๑๙ โดยจัดตั้งใหม่ประเภท “สหกรณ์การเกษตร” เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๑๙ สมาชิกแรกตั้งจำนวน ๑๙๙ คน จำนวน ๘ กลุ่ม ทุนเรือนหุ้น ๙,๙๕๐ บาท เมื่อแรกตั้งสหกรณ์ยังไม่มีสำนักงานเป็นของตนเองได้เช่าอาคารบ้านไม้ ๒ ชั้นข้างสถานีตำรวจจากเอกชนซึ่งคับแคบไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกที่มาติดต่อได้ดีเท่าที่ควร

ต่อมาปีพ.ศ.๒๕๒๐ สหกรณ์ได้ซื้อที่ดินจำนวน ๘ ไร่ มูลค่า ๔๖,๔๐๐ บาท เพื่อก่อสร้างสำนักงานใหม่ และตั้งอยู่ที่ ๑๙๔ ม.๘ ต.กุดชุม อ.กุดชุม จ.ยโสธร มีฉางไม้บรรจุข้าวเปลือกขนาดบรรจุ ๕๐๐ เกวียน ๑ ฉาง มูลค่า ๓๘๐,๐๐๐ บาททงบสหกรณ์ และได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริมสหกรณ์เพื่อสร้างตลาดกลางข้าวเปลือกประจำตำบลของสหกรณ์ มูลค่า ๒,๐๙๐,๐๐๐ บาท เมื่อในปีพ.ศ.๒๕๓๘

เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ได้มาเปิดทำการแห่งใหม่อยู่ที่เลขที่ ๑๑๑ ม.๕ ต.ห้วยแก้ง อ.กุดชุม จ.ยโสธร

ธุรกิจสหกรณ์

- มีสมาชิก ณ.วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๔,๙๖๔ คน

- เงินรับฝาก

เงินฝากออมทรัพย์พิเศษอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๓.๒๕ บาท/ปี

เงินฝากออมทรัพย์ปกติอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๒.๒๕บาท/ปี

-ด้านทุนเรือนหุ้น

มีทุนเรือนหุ้น ณ. ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑จำนวน ๖,๙๓๔,๓๓๙ หุ้น มูลค่า ๖๙,๓๔๓,๓๙๐ บาท

-ทุนดำเนินงาน

ณ. ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑มีทุนดำเนินงานจำนวน ๔,๗๖๐,๕๔๘.๙๖ บาท

แนวปฏิบัติที่ดีของสหกรณ์

บริหารกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างซื่อสัตย์ โปร่งใสมีความรับผิดชอบ สร้างการมีส่วนร่วม และมีการใช้กระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล คุ่มค่า และโดยประหยัด เป็นผลให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมั่นคง ส่งผลให้สหกรณ์เป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ธุรกิจสินเชื่อ

ธุรกิจการตลาด

- บริการปุ๋ยอินทรีย์เคมี เคมีพันธุ์เมล็ดพันธุ์ข้าว
- ซื้อข้าวราคาสูงกว่าด้วยระบบเครื่องชั่งคอมพิวเตอร์
- เปิดจุดรับจำหน่ายข้าวตามนโยบายของรัฐบาล
- ส่งเสริมแนะนำและจำหน่ายหัวอาหารสุกรทุกรุ่น
- ส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ดี
- มีสถานีบริการน้ำมันสั่งตรงจากโรงกลั่น
- บริการห้องพักรายเดือน

- รับข่าวสารจากสถานีวิทยุ FM.๑๐๑.๕๐MHz

- **มีความเป็นมาอย่างไร แรงบันดาลใจอะไร ในการดำเนินการ**

ปัจจุบันรัฐบาลส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรผสมผสาน จึงมีแนวความคิดในการส่งเสริมสมาชิกสหกรณ์ให้ดำเนินการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรผสมผสาน เพื่อเป็นการลดต้นทุนและลดการทำเกษตรเชิงเดี่ยว สหกรณ์จึงมีแนวความคิดจัดทำศูนย์การเรียนรู้สหกรณ์เพื่อเป็นต้นแบบและเรียนรู้สำหรับการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรผสมผสาน

- **เล่าประสบการณ์จากวิธีการทำงานจริง**

ในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์อุบล จักัด ได้จัดทำศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ มีการส่งเสริมให้สมาชิกทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีการส่งฝ่ายจัดการเข้าไปเป็นวิทยากรร่วมกับ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบล จังหวัดยโสธร เพื่อเป็นการนำเสนอกิจการของสหกรณ์ และศึกษาการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรผสมผสานจาก ศพก.

- **วางแผนไว้อย่างไร อะไรคือจุดหมายของการปฏิบัติการ**

โดยวางแผนไว้ในการจัดทำแปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรผสมผสาน เพื่อให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปเข้ามาศึกษาดูงาน

- **วิธีการปฏิบัติงานที่กำหนดในแผนปฏิบัติการ**

ในการศึกษาดูงานสามารถเข้าไปดูได้ทุกช่วงเวลา

ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการของสหกรณ์และธุรกิจสินเชื่อ

ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง

ธุรกิจสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ใช้เวลาประมาณ ๑๐ นาที

ธุรกิจปั้มน้ำมันและร้านค้าใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที

ธุรกิจฉางเก็บผลผลิตทางการเกษตร/ลานตากใช้เวลาประมาณ ๑๐ นาที

กลุ่มอาชีพและแปลงสาธิตศูนย์เรียนรู้ ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

- ระบุผลงานที่ได้รับจากการทำงาน
แปลงสาธิตอยู่ในระหว่างดำเนินการปรับปรุง
- ระบุปัจจัยแห่งความสำเร็จ
ความร่วมมือร่วมใจของสหกรณ์ สมาชิก และหน่วยงานภาครัฐ ในการจัดทำแปลงสาธิต
- ข้อเสนอแนะวิธีการปฏิบัติงานต่อไปให้ดีขึ้น
ควรมีการจัดหาตลาดสำหรับการรองรับผลผลิตจากทางสมาชิกเพื่อใช้สำหรับการจำหน่ายผลผลิต

เพิ่มเติม

- ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน
การขาดความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรผสมผสาน สถานที่ในการจัดทำแปลงสาธิต
- สิ่งใดไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้ / ทำไมไม่เป็นเช่นนั้น
สหกรณ์เพิ่งเริ่มดำเนินการทำแปลงสาธิต เนื่องจากปัญหาในเรื่องการซื้อขาย
- สาเหตุที่ทำให้การทำงานไม่ประสบความสำเร็จ

มีทั้งภาวะทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านภูมิอากาศ สถานที่เหมาะสม

- **ข้อเสนอแนะวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงาน**

สหกรณ์ ภาครัฐ และเอกชน ร่วมกันในการดำเนินการจัดแปลงสาธิตที่ได้มาตรฐาน

- **ข้อเสนอแนะในสิ่งที่ควรทำเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา**

ความร่วมมือ ความสนใจของสมาชิกในการทำเกษตรผสมผสานและเกษตรอินทรีย์ และเชิญชวน
หน่วยงานอื่นที่มีความสนใจในการศึกษาดูงานที่แปลงสาธิต

- **ประเมินความพึงพอใจผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา**

ความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใช้ เนื่องจากอยู่ในระหว่างเพิ่งเริ่มการดำเนินการ

- **ระบุผลลัพธ์ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ**

อยู่ในระหว่างดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่สำหรับทำแปลงสาธิต

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหาดขาม จังหวัดยโสธร

สินค้าหลัก ข้าว สถานที่ตั้ง : บ้านกุดหิน หมู่ที่ ๔ ตำบลกำแมด อำเภอหาดขาม จังหวัดยโสธร

ชื่อเกษตรกรต้นแบบเจ้าของศูนย์เรียนรู้ : นายสุวิช ธนาคุณ ที่อยู่ ๗๒ หมู่ที่ ๔ บ้านกุดหิน ตำบลกำแมด อำเภอหาดขาม จังหวัดยโสธร

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรในพื้นที่ตำบลกำแมด ส่วนใหญ่ปลูกข้าวร้อยละ ๙๘ พื้นที่ปลูกเป็นที่เหมาะสมกับการ ปลูกข้าวปลานกลางดังนั้นการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ตามค่าวิเคราะห์ดิน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ข้าวมีคุณภาพ

แนวทางการพัฒนา : ลดต้นทุนการผลิตข้าว ซึ่งเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตข้าวเฉลี่ยไร่ละ ๓,๑๐๐ บาท โดยมีเป้าหมาย ลดต้นทุนไร่ละ ๕๐๐ บาท

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การผลิตข้าวอินทรีย์และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพ

หลักสูตรการเรียนรู้ ๑. การผลิตข้าวอินทรีย์ ๒. การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ ๓. การใช้และการผลิตเชื้อชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูข้าว

ฐานการเรียนรู้ :

๑. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ
๒. การผลิตข้าวอินทรีย์
๓. การผลิตเชื้อชีวภัณฑ์

**การถอดบทเรียน การเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ (ศร.)
และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)**

ชุดคำถาม	ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	การเชื่อมโยงเครือข่าย ศร. และ ศพก.
ชื่อศูนย์ฯ ต้นแบบ	สหกรณ์การเกษตรกุดชุม	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด	ศพก.อำเภอกุดชุม	สหกรณ์การเกษตรกุดชุมศพก.อำเภอกุดชุม
เป้าหมาย	สมาชิกสหกรณ์ที่ทำเกษตรเชิงเดี่ยวเปลี่ยนมาทำเกษตรผสมผสานเกษตรอินทรีย์	ร่วมกับทางสหกรณ์ส่งเสริมให้ทำแปลงสาธิตเพื่อเพิ่มการเรียนรู้ของสมาชิกและประชาชนทั่วไป	ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์เกษตรผสมผสาน และการแปรรูปผลผลิตพร้อมให้ความรู้ผู้สนใจ	สหกรณ์เข้าไปให้ความรู้เรื่องสหกรณ์พร้อมหาแนวทางการเกษตรอินทรีย์และการแปรรูปผลผลิต
แรงบันดาลใจหรือทัศนคติ อะไรที่ทำให้ได้อย่างนี้	เพื่อให้สมาชิกสนใจการทำเกษตรอินทรีย์ พร้อมจัดทำที่พักให้ผู้มาศึกษาดูงาน เพิ่มรายได้	การส่งเสริมทางภาครัฐเน้นให้เกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์	เพื่อต้องการเพิ่มรายได้และปรับระบบการทำเกษตรพร้อมทั้งแปรรูปผลผลิตจำหน่ายเอง	เป็นการเสริมรากฐานการทำเกษตรและการรวมกลุ่มของเกษตรกร
เปลี่ยนแรงบันดาลใจมาเป็นเป้าหมายอะไร	ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการทำเกษตร พร้อมปรับเป็นแหล่งศึกษาดูงานและท่องเที่ยว	การแนะนำแนวทางในการเพิ่มรายได้โดยการทำเกษตรผสมผสานและเกษตรอินทรีย์โดยใช้แปลงสาธิตเป็นต้นแบบ	นำเทคนิคและวิธีที่ได้เรียนรู้มาและการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐนำมาถ่ายทอดให้ผู้สนใจเรียนรู้	การทำแปลงสาธิตคล้ายลักษณะการทำ ศพก. เพื่อให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปได้ศึกษาเรียนรู้
เปลี่ยนเป้าหมายเป็นวิธีการอะไร	นำความรู้เกี่ยวกับเกษตรผสมผสานกับเกษตรอินทรีย์มาปฏิบัติจริง - มีฐานการเรียนรู้ เรื่อง การสหกรณ์ การบริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์ การเรียนรู้ด้านเกษตรที่แปลงสาธิต - ปัจจัยความสำเร็จ สมาชิกมีความสนใจและหันมาทำเกษตรอินทรีย์ - ปัญหาอุปสรรค แปลงสาธิตอยู่ในระหว่างดำเนินการจัดทำ	- นโยบายสู่การปฏิบัติ ทำความเข้าใจกับสหกรณ์และประสานงานกับหน่วยงานภาคการเกษตรเพื่อหาแหล่งความรู้เพิ่มเติม - ลักษณะเด่นที่ทำให้การทำงาน ศร. ประสบความสำเร็จคือการทำเกษตรและปศุสัตว์ในพื้นที่จริง ผู้สนใจได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง	- นำความรู้จากประสบการณ์จริง และเทคนิควิธีที่ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมาทำฐานการเรียนรู้ - มีฐานการเรียนรู้ เรื่อง การทำเกษตรผสมผสานและเกษตรอินทรีย์ - การเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา - การแปรรูปสินค้าเกษตร - ปัญหาอุปสรรค การส่งเสริมภาครัฐที่ไม่ต่อเนื่องและการลงมาส่งเสริมที่แยกกันทำ	- แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์และการเกษตรอินทรีย์เกษตรผสมผสาน รวมถึงการแปรรูปผลผลิต
ชุดคำถาม	ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	การเชื่อมโยงเครือข่าย ศร. และ ศพก.
ผลที่เกิดขึ้นคืออะไร	การขยายผลโดยสร้างแหล่งเรียนรู้ต้นแบบเพื่อให้สมาชิกและผู้สนใจได้เรียนรู้	- ผลงานเด่นที่ภาคภูมิใจร่วมกับสหกรณ์ในการผลักดันแปลงสาธิตเกษตร	เป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ที่ให้ผู้สนใจมาศึกษาและขยายผลต่อไป	ได้มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ศร. และ ศพก. ในการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิต

		อินทรีย์และเกษตร ผสมผสาน		
--	--	-----------------------------	--	--